

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия по образованието и науката

ДОКЛАД

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	<u>853-09-22</u>
Дата	<u>05 / 11</u> 201 <u>8</u> г.

Относно : Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2019 г., № 802-01-09²¹
49, внесен от Министерски съвет на 29.10.2018 г.

На свое редовно заседание, проведено на 31 ноември 2018 г., Комисията по образованието и науката разгледа Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2019 г., № 802-01-49, внесен от Министерски съвет на 29.10.2018 г.

На заседанието присъстваха: от Министерството на образованието и науката - Красимир Вълчев - министър, Карина Ангелиева и Петър Николов - заместник-министри, Любомир Йосифов – директор на дирекция „Правна“, Соня Кръстанова – директор на дирекция „Финанси“, Мариана Ламбова – началник на отдел „Планиране на бюджета“ ; от Министерството на финансите - Александра Димитрова – държавен експерт в дирекция „Държавни разходи“, Христо Ечев – старши експерт в дирекция „Финанси на общините“ и Константин Илиев – главен експерт в дирекция Национален фонд; от Българска академия на науките - акад. Юлиан Ревалски, председател, проф. Евелина Славчева - председател на Общото събрание, акад. Иван Юхновски, както и Пламен Нинов, Христомир Брънзов, Таня Маринова, Милена Миленкова и Анастасия Стоичева от Национален институт по метеорология и хидрология; председателят на Съвета на ректорите на висшите училища в България - проф. Любен Тотев, както и ректори на висши училища; Синдикат на българските учители - Янка Такева, председател; Национален браншов синдикат „Висше образование и наука“ – КНСБ - доц. Лиляна Вълчева, председател; Национално представителство на студентските съвети в Република България - Яна Вангелова, председател; от Българска асоциация на частните училища – Мария Каменова, председател; представители на неправителствени организации и медии.

В Комисията по образованието и науката постъпиха становища от: Българска академия на науките, Софийския университет „Св. Климент Охридски“, от Национален браншов синдикат „Висше образование и наука“ – КНСБ, Независим учителски синдикат към КНСБ, Българска асоциация на частните училища.

В областта на политиката за образование и наука законопроектът бе представен от Красимир Вълчев, министър на образованието и науката, който подчерта, че бюджетът на Република България за 2019 г. увеличава разходите за образование и извежда сектора като приоритетен в политиката на правителството.

Ръстът в разходите за образование е насочен основно към увеличение на възнагражденията на педагогическите специалисти в системата на предучилищното и училищното образование, което е предпоставка за привличане на повече млади учители и на специалисти с високо равнище на професионална подготовка и квалификация, дори и в най-малките и отдалечени места.

Общият размер на разчетените разходи за образование за 2019 г. е 4 203, 4 млн. лв., увеличението на разходите в номинална стойност спрямо 2018 г. е 450,5 млн. лв с източник националния бюджет.

Приоритетите, към които е насочена политиката в областта на предучилищното и училищно образование, са:

- подкрепа на реформите и изпълнение на мерките, заложи в Закона за предучилищното и училищното образование;
- повишаване доходите на педагогическите специалисти и привличане на млади хора в професията;
- пълно обхващане на всички, подлежащи на образование деца и ученици; предотвратяване на отпадането от образователната система и реинтеграция на преждевременно напусналите;
- подобряване качеството на образованието във всички училища и нива на системата;
- осигуряване на качествено професионално образование и обучение в партньорство с бизнеса и съответствието му с потребностите на пазара на труда.

Разчетените средства за системата на предучилищното и училищното образование за 2019 г. нарастват с 422,1 млн. лв., като общият им размер достига 3 304,3 млн. лв. Увеличението на средствата за издръжка на дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците с 330 млн. лв. ще гарантира ръст на възнагражденията на педагогическите специалисти с 20 на сто за 2019 г.

За изпълнение на политиките по Закона за предучилищното и училищното образование са осигурени допълнително:

- 8,0 млн. лв. за деца и ученици от уязвими групи;
- 4,3 млн. лв. за транспорт на учениците;
- 8,0 млн. лв. за подпомагане храненето на децата от подготвителните групи и учениците I-IV клас;
- 25,1 млн. за участие в дейности и занимания по интереси;
- 1,6 млн. лв. за разширяване на дуалната система на обучение в професионалните училища и повишаване на интереса на учениците за обучение в защитени от държавата специалности и специалности с очакван недостиг на пазара на труда чрез предоставяне на допълнителни стипендии.

С общия размер на разчетените средства за предучилищното и училищното образование ще бъдат финансирани следните дейности:

- издръжка на дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците в детските градини и училищата – 2 318,9 млн. лв., с които се осигуряват разходите им за възнаграждения и издръжка;
- подпомагане на равния достъп и подкрепа за личностно развитие на децата и учениците – 503, 0 млн. лв. – най-голям е дялът на предвидените разходи по норматив за целодневна организация на учебния ден за учениците от I до VII клас;
- развитие на детските градини и училищата – 149,1 млн. лв., като в тази дейност са разчетени средствата за подобряване на материалната база на общинските и държавните детски градини и училища; за транспорт на педагогическите специалисти – 14,7 млн. лв.;
- за изпълнение на националните програми за развитие на образованието – 75,5 млн. лв.;
- за съхраняване и развитие на културната идентичност на децата и учениците в българските общности в чужбина, организирано в неделните училища – над 10 млн. лв.

Политиката в областта на висшето образование е насочена към устойчиво развитие и повишаване качеството на обучение и ориентирането му към нуждите на пазара на труда.

Разчетените средства за висше образование за 2019 г. нарастват с 27,9 млн. лева и общият им размер достига 777,5 млн. лева. Осигурени са следните допълнителни средства:

- 39,2 млн. лева за издръжка на обучението на студентите и докторантите;
- 2,0 млн. лева за увеличаване на стипендиите на студентите, в това число и на студентите от българска народност, приети за обучение в държавни висши училища;
- 2,0 млн. лева за изпълнение на мерки, насочени към повишаване интереса на студентите за обучение в специалности с бъдещ недостиг на пазара на труда, включително чрез освобождаване от заплащане на такси за курса на обучение.

Общият размер на предвидените от бюджета на МОН трансфери за държавните висши училища е в размер на 457,3 млн. лева.

Разходите за публичното финансиране в сектор „Наука“ в бюджета за 2019 г. нарастват до 529,1 млн. лева (0,5 % от БВП), при 405,8 млн. лева (0,4 % от БВП) за 2018 г.

С ръста на разходите за наука за 2019 г. се осигуряват преимуществено средства за повишаване ефективността на инвестициите в науката чрез финансиране на научните организации в зависимост от постигнатите резултати и увеличаване на дела на програмно-конкурсното финансиране на научната и изследователската дейност.

Със законопроекта за държавния бюджет за 2019 година се предвижда трансферите за Българската академия на науките да се предоставят диференцирано за основни и административни дейности и за национално възложени задачи, свързани с развитието на страната.

Предвидените разходи за наука по бюджета на МОН за 2019 година са в размер на 60,9 млн. лева. В тези разходи са разчетени и средствата за дейността на Националния институт по хидрология и метеорология, изпълняващ ролята на национална хидрометеорологична служба на Република България.

Националното финансиране и през 2019 г. ще продължи да се допълва със средства от структурните фондове на Европейския съюз по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж 2014-2020“. Средствата ще са насочени главно към инвестиции в нови и уникални научни инфраструктури, като центровете за върхови постижения, центровете за компетентност и регионалните научни центрове.

В последвалата дискусия се включиха народните представители Анелия Клисарова, Ирена Анастасова, Станислав Станилов, както и представители на синдикални и граждански организации в областта на образованието, Българската академия на науките, Съветът на ректорите.

Народният представител Ирена Анастасова изрази удовлетворение от предвидените средства за средно образование и изказа резерви към механизмите за контрол, по които се разходват тези средства. Проблемът за присъствието на децата в училище не е на образователната система, а има отношение към социалните политики. Семействата трябва да бъдат подкрепяни. Средствата за квалификация на педагогическите специалисти не са малко, но трябва да се внимава как се разходват. Трябва контрол на качеството на квалификацията. Госпожа Анастасова изказа мнение, че е необходимо да се подпомогнат училищата за изграждане на зали за занимания по интереси и спортни бази в помощ на организацията на целодневното обучение.

Народният представител Анелия Клисарова подчерта, че бюджет 2019 г. доказва, че образованието е приоритет, но като процент от БВП е желателно да се увеличи, включително и за висше образование. Материалната база на всяко училище в страната трябва да е еднаква.

Народният представител Станислав Станилов изрази становище, че само изработване на единен класификатор за длъжностите ще реши принципно въпроса със заплащането в областта на висшето образование и науката.

Госпожа Янка Такева, от името на Синдиката на българките учители, даде много висока оценка на бюджет 2019 г., благодари на финансовия министър Владислав Горанов,

но апелира процентът от БВП за образование да стане 4.2 % до 2022 г. Трябва да се финансира с предимство квалификацията по така наречената „бърза писта“ за ресурсни учители, тъй като към настоящия момент в системата на предучилищното и училищното образование 1600 ресурсни учители осигуряват подкрепата на 22 500 деца и ученици със специални образователни потребности.

Становището на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ оценява бюджета за 2019 г. като движение в правилна посока на реформиране на висшето образование. Председателят на Съвета на ректорите на висшите училища в България изрази подкрепа за проекта за бюджет за 2019 г., но посочи, че ръстът на преподавателските заплати изостава от ръста на средната работна заплата в страната. Председателят на БАН постави въпроса за необходимостта от допълнителни трансфери, с които да се компенсира недофинансирането от преходните години. Председателят на Национален браншов синдикат „Висше образование и наука“ – КНСБ изрази подкрепа за проекта за бюджет 2019 г., но изрази становище, че са необходими и допълнителни средства за държавните висши училища. Представители на БАН и на висшите училища представиха данни за намаляваща бюджетна субсидия през последните години и негативното ѝ отразяване върху кадровия потенциал във висшето образование и науката. Беше заявена необходимост от спешни мерки за увеличаване на възнагражденията в сектора и подкрепа на младите учени.

От името на БАН беше направено предложение за отпадане на параграфи 1, 3 и 6 от Преходните и заключителни разпоредби на проектозакона. Представителите на Национален браншов синдикат „Висше образование и наука“ – КНСБ и Националния институт по хидрология и метеорология се обявиха в подкрепа на посочените текстове.

Министър Красимир Вълчев отговори на поставените въпроси, посочи осигурените от бюджета допълнителни възможности за финансиране на научните изследвания и изрази готовност за обсъждане на възможна промяна на модела на формиране на работните заплати в сектор „Висше образование и наука“. Той подчерта също така, че за първи път от много години БАН получава 40 млн.лв. допълнително, което представлява близо 50 % над субсидията ѝ. Анализът на министерството на образованието и науката показва, че чрез подзаконов акт не може да се осъществи правоприемствеността между Националния институт по хидрология и метеорология и бъдещата национална хидрометеорологична служба, която е необходима за запазване на ангажиментите на Република България по съществуващите международни договори за изследване на климата и прогнози за времето.

След приключване на обсъждането и проведено гласуване с резултати: „За“- 12 гласа, „Против“- 8 гласа и „Въздържал се“ – 0 гласа, Комисията по образованието и науката предлага на Народното събрание **да приеме** на първо гласуване законопроект за държавния бюджет на Република България за 2019 г., № 802-01-49, внесен от Министерски съвет на 29.10.2018 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

МИЛЕНА ДАМЯНОВА